

T Á J É K O Z T A T Ó *

*az államháztartás központi alrendszerének
2015. augusztus végi helyzetéről*

2015. szeptember

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Az államháztartás központi alrendszerének 2015. augusztus végi halmozott hiánya 914,9 milliárd forintra teljesült. Ezen belül a központi költségvetés 980,2 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 33,7 milliárd forintos, az elkülönített állami pénzalapok pedig 31,6 milliárd forintos szufficittel zártak.

2014. augusztus végén az államháztartás központi alrendszerének deficitje 858,8 milliárd forintot tett ki. A két év azonos időszaka közti különbség elsősorban az uniós források eltérő alakulásából fakad. A fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételei 368,6 milliárd forinttal maradtak el az előző évi bevételektől, mely egyrészt az évenként változó elszámolások különbségéből ered, másrészt pedig az Európai Unió Bizottsága által vizsgálat alá vont és egyeztetés alatt lévő tételek következménye, mely utóbbiak a pénzforgalomban később realizálódnak. Ez azonban az uniós módszertan szerinti egyenleget nem befolyásolja, tekintve, hogy az év végéig esetlegesen meg nem érkező, de a Bizottságtól jogosan igényelt összegek bevételként elszámolhatók. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai 126,3 milliárd forinttal haladták meg az előző évi kiadásokat, mely a felfutó kifizetéseknek köszönhető. Ezzel szemben az előző év azonos időszakához képest lényegesen (mintegy 450 milliárd forinttal) magasabban alakultak a társasági adóból, az általános forgalmi adóból, a jövedéki adóból, a személyi jövedelemadóból, valamint a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek.

A 2015. augusztus havi deficit 20,8 milliárd forintot tett ki, szemben az előző évi 7,4 milliárd forintos hiánnyal. Az augusztusi folyamatokból kiemelhető, hogy a Magyar Államkincstár a zökkenőmentes iskolakezdés érdekében már augusztus végén átutalta a szeptember havi családtámogatásokat, valamint a fogyatékosok támogatás és a megváltozott munkaképességűek keresetkiegészítése kifizetéséhez szükséges fedezetet. Ez összesen 34,5 milliárd forintot tett ki, amely összeg értelemszerűen megemelte az augusztusi kiadásokat, ugyanakkor a szeptemberit majd csökkenti.

Az uniós módszertan szerinti 2015. évi hiánycél továbbra is a GDP 2,4%-a, a bevételek és kiadások éven belüli eloszlását is figyelembe véve az augusztus végi tényadatok megalapozzák ennek tarthatóságát.

Központi költségvetés

A központi költségvetés augusztus végi halmozott bevételei az előző év azonos időszakához képest 127,3 milliárd forinttal alacsonyabb összegben alakultak, melynek hátterében elsősorban a fejezeti kezelésű előirányzatok lényegesen elmaradó uniós bevételei állnak. Emellett kisebb összegben teljesültek a költségvetési szervek bevételei és az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések is.

A központi költségvetés augusztus végi halmozott kiadásai 200,3 milliárd forinttal teljesültek alacsonyabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. A két év összehasonlítását befolyásolta az a tény is, hogy tavaly május végéig került sor a helyi önkormányzatok adóssághozjárulási keretében 68,6 milliárd forint törlesztési célú támogatás kifizetésére. Mindezen felül elmaradtak az előző évitől a garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz, a helyi önkormányzatok támogatása,

a lakásépítési támogatások, a társadalmi önszerveződések támogatása, a kezességvényesítés kiadásai, a hozzájárulás az EU költségvetéséhez, valamint az egyéb kiadások is.

Kamatgyenleg

A kamatkiadások 2015. I-VIII. hónapban 800,2 milliárd forintot tettek ki, 67,0 milliárd forinttal kevesebbet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 179,3 milliárd forintos szintet értek el, 34,1 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél. A nettó kamatkiadás (620,9 milliárd forint) így összességében 32,9 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest.

Társadalombiztosítási alapok

A társadalombiztosítási alapok 2015. augusztus végi 33,7 milliárd forintos szufficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 30,6 milliárd forintos, valamint az Egészségbiztosítási Alap 3,1 milliárd forintos többletéből tevődik össze. A 2014. év I-VIII. hónapjában az alapok együttes többlete ennek közel 4,5-szerese volt. A különbség részben a bevételi oldalon jelentkezett, az alapok összes bevétele 43,1 milliárd forinttal alakult alacsonyabban az előző év azonos időszakához képest. Az elmaradás alapvetően a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevétel növekedése következtében az előző év azonos időszakához képest jelentősen lecsökkent központi költségvetési támogatás (Egészségbiztosítási Alap) következménye. A kiadási oldalon viszont 2,3%-os növekedés következett be az egy évvel korábbi teljesítéshez képest. A kiadásokon belül a nyugdíjkiadások 49,7 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának kiadásait, amely a 2015. január 1-jétől megvalósult nyugdíjemeléssel függ össze. Növekedtek továbbá a gyógyszer-támogatásra, a gyermekgondozási díjra és a táppénzre fordított összegek is.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok I-VIII. havi 31,6 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett. Az alapok összes bevételei 21,0 milliárd forinttal, kiadásai pedig 33,6 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak az előző év azonos időszakához képest. A bevételek közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából származó bevételei lettek magasabbak. A kiadások közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kiadásai teljesültek magasabban az előző év azonos időszakához képest.

Az államháztartás központi alrendszerének augusztus végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2014. évi előzetes tény (1)	2014. I-VIII. hó tény (2)	előzetes tény=100 (2/1)	2015. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2015. I-VIII. hó tény (2)	előirányzat= 100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-816,6	-1 053,1	129,0	-841,4	-980,2	116,5
bevétel:	11 954,3	6 906,5	57,8	10 932,9	6 779,2	62,0
kiadás:	12 770,9	7 959,6	62,3	11 774,3	7 759,4	65,9
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	5,6	44,2	-	-51,0	31,6	-
bevétel:	471,3	304,2	64,5	491,4	325,2	66,2
kiadás:	465,7	260,0	55,8	542,4	293,6	54,1
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	8,0	150,1	-	0,0	33,7	-
bevétel:	5 032,8	3 362,8	66,8	4 935,4	3 319,7	67,3
kiadás:	5 024,8	3 212,7	63,9	4 935,4	3 286,0	66,6
EGYENLEG ÖSSZESEN	-803,0	-858,8	106,9	-892,4	-914,9	102,5
bevétel:	17 458,4	10 573,5	60,6	16 359,7	10 424,1	63,7
kiadás:	18 261,4	11 432,3	62,6	17 252,1	11 339,0	65,7

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

1. A **társasági adóból** a központi költségvetésben az év első nyolc hónapjában 214,8 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszaka értékét 49,5 milliárd forinttal (29,9%-kal) haladta meg. A befizetések 17,6%-kal magasabban, míg a kiutalások 6,8%-kal alacsonyabban alakultak az előző évinél. A befizetések emelkedésében elsősorban a vállalatok nyereségének növekedései állnak. A kiutalások csökkenését a kiutalási kérelmek alacsonyabb száma indokolja.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben augusztus végéig 7,1 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 2,7 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakában befolyt bevételtől. Az alacsonyabb bevétel mögött az árfolyamgát rendszerének lezárása áll.

A **cégautóadóból** augusztus végéig 23,3 milliárd forint bevétel teljesült, amely közel megegyezik az előző év azonos időszakának összegével.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első nyolc hónapjában a központi költségvetésben 15,2 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés

17,3 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának bevételeinél. A növekedés háttérében törvényváltozás hatása (adóelőleg-fizetési kötelezettség előírása) áll.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-VIII. hónapjában 43,2 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 9,4%-kal maradt el a 2014. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az eva hatálya alá tartozó adózók számának csökkenése áll.

Az **energiaadóból** 13,5 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első nyolc hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékét 3,0 milliárd forinttal haladta meg, melynek háttérében a befizetések növekedése és a kiutalások csökkenése áll.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron – a jóváírások és terhelések egyenlegeként – az I-VIII. havi adatok alapján 2,9 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés 0,1 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának összegét.

Bányajáradék címén augusztus végéig mintegy 25,6 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. A 2014. évi adatokhoz képest 18,6 milliárd forinttal volt alacsonyabb a befizetés, melynek háttérében a Brent kőolaj árának jelentős csökkenése áll.

A **játékadóból** az év első nyolc hónapjában 23,6 milliárd forint bevétel keletkezett a központi költségvetésnek, amely 1,2 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának befizetésénél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron augusztus végéig 13,7 milliárd forint volt a bevétel, ami az egy évvel korábbi, 14,4 milliárd forint összegű bevételtől 0,7 milliárd forinttal maradt el. Ezen a mérlegsoron a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételekből** augusztus végéig összesen 253,7 milliárd forint bevétel teljesült, amely 41,2 milliárd forinttal haladta meg a tavalyi év azonos időszakát. E bevételek között jelennek meg az elektronikus útdíjból származó bevételek, a hulladéklerakási járulékok, a korkedvezmény-biztosítási járulékból származó bevételek, a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjakból, valamint a különféle bírságokból származó bevételek is. Ezen belül a legnagyobb tételt az elektronikus útdíj 93,4 milliárd forintot kitevő összege képviseli. A tavalyi évhez viszonyított többlet döntő részét az magyarázza, hogy 2015 januárjától az egyéb központosított bevételek mérlegsoron jelenik meg az időalapú útdíj is.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** soron augusztus végéig a központi költségvetésnek 74,3 milliárd forint bevétele származott, amely közel megegyezik a 2014. év azonos időszakának bevételeivel.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyres ágazatokat terhelő különadóból** 2015. I-VIII. hónapjában 312,3 millió forint bevétel származott. 2013. január 1-jétől az

adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt még jelentkezett bevétel.

A **kisadózók tételes adója** mérlegsoron augusztus végéig 34,9 milliárd forint bevétel teljesült, ami az egy évvel korábbi, 27,2 milliárd forint összegű bevételt 7,7 milliárd forinttal haladta meg. Az eltérés fő oka, hogy a bázishoz képest mintegy 30 ezer fővel emelkedett a kisadózók tételes adóját választó adóalanyok száma.

A **kisvállalati adó** jogcímen az év első nyolc hónapjában 7,6 milliárd forint bevétel realizálódott, mely az előző év azonos időszakától 1,2 milliárd forinttal maradt el. Az elmaradás háttérében meghatározóan a 2015. január 1-jétől megváltozott előlegfizetésre vonatkozó szabályozás, kisebb részben az adózók számának csökkenése áll. 2015. január 1-jétől megszűnt a kisvállalati adózók havi előlegfizetési kötelezettsége, az adónem hatálya alá tartozó cégeknek egységesen negyedévente kell előlegkötelezettséget teljesíteniük.

A **közműadó** mérlegsoron augusztus végéig 28,8 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összeget 0,6 milliárd forinttal haladta meg.

A **reklámadó** mérlegsoron augusztus végéig 1,9 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összeget 0,6 milliárd forinttal haladta meg.

2. 2015. január-augusztus hónapban a költségvetésnek 3580,3 milliárd forint bruttó **általános forgalmi adó** bevétele keletkezett, mely a 2014. évi bázisértéket (3338,0 milliárd forint) 242,3 milliárd forinttal (7,3%-kal) múlta felül. Ezen belül az önadózói (belföldi) befizetések összege 3342,7 milliárd forintot tett ki, mely a bázisértéket (3118,9 milliárd forint) 223,8 milliárd forinttal (7,2%-kal) haladta meg. A belföldi befizetések növekedése jellemzően a feldolgozóiparhoz és a kereskedelemhez köthető.

A korábbi, vámhatóság által beszedett bevételek utáni befizetések (összesen 237,6 milliárd forint, melyből 154,7 milliárd forint az import utáni és 82,9 milliárd forint a dohánytermékek utáni áfabefizetés) a bázishoz képest 18,6 milliárd forinttal (8,5%-kal) nőttek. A magasabb teljesülést a dohánytermékek utáni áfabefizetések 5,9 milliárd forintos (7,7%-os) és az importtermékek utáni befizetések 12,7 milliárd forintos (8,9%-os) növekedése eredményezte.

A kiutalások 1501,5 milliárd forintos összege 105,6 milliárd forinttal (7,6%-kal) növekedett a bázishoz (1395,9 milliárd forint) képest. Ennek háttérében elsősorban a befizetések növekedése áll, melynek következtében a magasabb befizetéseket magasabb visszaigénylések kísérték.

Mindezek alapján augusztus végéig 2078,8 milliárd forint nettó általános forgalmi adó bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi összeget (1942,1 milliárd forint) 136,7 milliárd forinttal (7%-kal) haladta meg.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első nyolc hónapjában 634,8 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi összegnél 47,4 milliárd forinttal,

8,1%-kal magasabb. Az üzemanyagok esetében 367,8 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 35,6 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki bevételnél. A befizetések növekedését elsősorban a gázolaj, másodsorban a benzin forgalmának bázisévhez mért növekedése magyarázza, melynek háttérében az üzemanyagárak csökkenése, illetve a szállítási teljesítmények növekedése áll. A dohánygyártmányok jövedéki adója (207,4 milliárd forint) 13,1 milliárd forinttal volt magasabb a tavalyi év bevételénél. A magasabb teljesülés háttérében a dohánytermékek utáni kedvezőbb adójegy-elviteli adatok állnak. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 59,6 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 1,3 milliárd forinttal kevesebb a bázisidőszaki összegnél.

A **regisztrációs adóból** az év első nyolc hónapjában 14,0 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, mely 113,8%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés háttérében a gépjármű forgalomba helyezések növekedése áll.

A **távközlési adóból** augusztus végéig 36,7 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek, mely bevétel 0,6 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi összegtől.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év első nyolc hónapjában 141,9 milliárd forint bevétele keletkezett, mely az előző év azonos időszakától 44,4 milliárd forinttal maradt el. Az alacsonyabb teljesülés háttérében a kincstár befizetéseinek – jogszabályváltozás miatti – csökkenése áll, melyet részben kompenzált a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése.

A **biztosítási adóból** augusztus végéig 20,9 milliárd forint bevétel keletkezett, mely 1,3 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi összeget.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-VIII. hónapjában 1117,4 milliárd forint volt, amely az 1193,2 milliárd forintos bruttó befizetés és a 75,8 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 57,6 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 72,3 milliárd forinttal (6,5%-kal), míg a kiutalások 14,7 milliárd forinttal (24,1%-kal) nőttek. A befizetések emelkedésének háttérében elsősorban a versenyszektor bériáramlásának növekedése áll.

Az **illetékbefizetések** – a 2014. év első nyolchavi bevételéhez viszonyítva 11,8%-kal, 9,3 milliárd forinttal magasabb – összege 87,8 milliárd forintot tett ki. A nagyobb teljesülés háttérében az előző év azonos időszakához viszonyított magasabb összegű befizetések állnak.

A **gépjárműadóból** augusztus végéig 24,6 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító források szabályozásának 2013. évi változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

4. 2015 első nyolc hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1035,9 milliárd forintot tettek ki, mely 2,8%-kal alacsonyabb a 2014. január-augusztus havi bevételnél (1065,6 milliárd forint). Az intézmények érintett időszakai bevételei közül az alábbi tételek emelhetők ki: 634,6 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő működési célú támogatások, 88,8 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő felhalmozási célú támogatások, 81,8 milliárd forintot a közhatalmi, 176,8 milliárd forintot a működési bevételek tettek ki. A fennmaradó részt a felhalmozási bevételek, a működési és felhalmozási célú átvett pénzeszközök, illetve az azonosítás alatt álló bevételek alkották.
5. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele** 2015. január-augusztus hónapban 64,2 milliárd forint volt, ami 8,9 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszakához képest (2014-ben 55,3 milliárd forint).
6. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** között az **EU támogatás** a 2015. év első nyolc hónapjában 424,4 milliárd forint volt, amely az előirányzat 24,7%-a. Az eddigi teljesítés 368,6 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakának bevételétől. Az elmaradás oka, hogy nem érkeztek meg a várt uniós bevételek, a szükséges egyeztetések jelenleg is folynak. A Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (a továbbiakban: NSRK) operatív programjainál 308,0 milliárd forint bevétel keletkezett. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain a 2015. év első nyolc hónapjában 104,1 milliárd forint összegben teljesült bevétel.
7. A **központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege 2015. január-augusztus hónapban 13,8 milliárd forint volt, amely 3,3 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakának befizetéseivel képest (2014-ben 17,1 milliárd forint). Ebből az első nyolc hónapban 13,1 milliárd forintot tett ki a költségvetési törvény 9. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség teljesítése. A fennmaradó összeg elsősorban a 2015. évi költségvetési törvény 9. § (8) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség – a Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggésben a szociális hozzájárulásiadó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetése a központi költségvetési szervek által – teljesítéséből származik.
8. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap az I-VIII. hónapban 5,0 milliárd forintot teljesített.
9. A **helyi önkormányzatok befizetései** címen 2015. augusztus végéig a teljesítés 11,2 milliárd forint volt, ami 4,6 milliárd forinttal alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában. Ez a sor tartalmazza a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzése során megállapított, jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát, a Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggő befizetéseket, továbbá a köznevelési intézmények működtetésével kapcsolatos önkormányzati befizetéseket.

10. Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** első nyolchavi összege 59,7 milliárd forint volt, amelynek több mint 60%-át (38,2 milliárd forint) a hasznosítási bevételek adták. Ezen belül a legnagyobb összeg (30 milliárd forint) az osztalékfizetésekből származik. Az értékesítési bevételek összege az első nyolc hónapban 18,0 milliárd forint volt, ennek meghatározó tétele az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítési bevétele (15,4 milliárd forint) volt. A 2015. augusztus végi halmazott bevétel 11,6 milliárd forinttal alacsonyabb a tavalyinál, az elmaradás nagyságrendjét egy 2014. júliusi egyszeri bevétel (tőkekivonás) adja.
11. A költségvetés **kamatbevételei** 2015. I-VIII. hónapjában 179,3 milliárd forintot tettek ki. A forintban fennálló követelések 179,7 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Ebből az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 7,7 milliárd forintot fizetett. A fennmaradó rész döntően a hiányt finanszírozó és adósságmegújító államkötvények után származott. A devizában fennálló követelésekből nem volt kamatbevétel, a negatív kamatlábak következtében 0,4 milliárd forint kiadás keletkezett. A tárgyidőszaki bevételek összege alacsonyabb (34,1 milliárd forinttal) az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 32,3 milliárd forinttal, a devizában fennálló követelések kamatbevétele 1,8 milliárd forinttal lett alacsonyabb a tavalyinál.
12. Az **egyéb bevételek** összege augusztus végéig 18,8 milliárd forintot tett ki, mely már most meghaladja az éves előirányzatot. A túlteljesülés fő oka, hogy az előző évi – elsősorban kötelezettségvállalással nem terhelt – maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen 9,0 milliárd forint került elszámolásra az egyéb bevételek között.
13. Az **egyéb uniós bevételeken** belül a behajtott vámbevételek és cukorágazati hozzájárulások Magyarországot illető 25%-aként 9,0 milliárd forint realizálódott, amely az előirányzat 80,8%-a, míg az uniós támogatások utólagos megtérüléseként 15,6 milliárd forint (36,1%) folyt be a központi költségvetésbe 2015. augusztus végéig.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első nyolc hónapjában 230,1 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 6%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés döntően a helyközi személyszállítási közszolgáltatások korábbi költségtérítési elszámolásához kötődő, valamint az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítéséhez kapcsolódó magasabb mértékű kifizetésekre vezethető vissza. Az érintett költségtérítési előirányzatok nagyobb mértékű időszakos folyósítása azzal magyarázható, hogy az elmúlt évhez mérten magasabb összegű előirányzatok terhére történt meg a kiadások teljesítése, míg az Eximbank Zrt.

kamatkiegyenlítése esetében a magasabb összegű kifizetés a támogatási programhoz kapcsolódóan az Eximbank Zrt. kibővült termékkörének megnövekedett támogatási igényével indokolható. Továbbá a vasúti pályahálózati működtetés tárgyevi költségtérítése kapcsán jelentkező folyósítások magasabb összege a szerződéses havi ütemezések kifizetéseinek évek közötti eltéréseiből fakad.

2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a magyar állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a **közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása** címről az év I-VIII. hónapjában 46,6 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menetdíj-támogatásra** fordított kiadások az év első nyolc hónapjában 65,9 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 4,4%-kal maradt el az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékétől. Az eltérés az alacsonyabb mértékű közlekedési szolgáltatói igénylésekre vezethető vissza.
4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2015 első nyolc hónapjában 68,5 milliárd forintot tettek ki, ami 17,5%-kal alacsonyabb a 2014. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés legfőbb oka, hogy 2015. február 1-jével a devizahitel-adósok tartozásállománya forintosításra került, az árfolyamgát-konstrukció fokozatosan kivezetésre kerül. További tényezők együttes hatása is befolyásolja a mérleget, mint az árfolyam és a referenciahozamok, valamint az egyes konstrukciót igénybe vevők létszámának változása.
5. A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** (a továbbiakban NCSSZA) a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra 2015. I-VIII. hónapban összesen 312,2 milliárd forintot fordítottak, amely a 2014. évi augusztus végi kiadásokat 29,1 milliárd forinttal haladta meg. A Magyar Államkincstár a zökkenőmentes iskolakezdés érdekében már augusztus végén átutalta a szeptember havi családtámogatások kifizetéséhez szükséges fedezetet, amely 31,8 milliárd forintot tett ki. Ebből következően családi pótlékra idén összesen 242,5 milliárd forintot, gyermekgondozási segélyre 47,0 milliárd forintot, gyermeknevelési támogatásra 9,1 milliárd forintot, anyasági támogatásra pedig 4,0 milliárd forintot fizettek ki. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján augusztus hónapban kifizetésre került az évente két alkalommal járó természetbeni gyermekvédelmi támogatás és pótlék első üteme. Ezzel a pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi támogatásokra idén átutalt összeg meghaladta a 2,6 milliárd forintot. A korhatár alatti ellátásokra 2015. I-VIII. hónapban az NCSSZA-ból 93,5 milliárd forintot fordítottak, amely 25,4 milliárd forinttal kevesebb, mint az

előző év azonos időszakában kifizetett összegek. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradéokra 39,6 milliárd forintot fordítottak, a szolgálati járandóságra kifizetett összegek pedig 53,9 milliárd forintot tettek ki. A csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. (Ezen létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (1,8%) a hatását.) 2015. I-VIII. hónapban a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra kifizetett összegek (91,0 milliárd forint) több mint kétszeresét tették ki az egy évvel korábbi kiadásoknak. 2015. januártól az NCCSSZA kiadásai között jelenik meg a járási szociális feladatok ellátása, amely az ápolási díj és az időskorúak járadéka mellett márciustól a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az újonnan bevezetett egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását is tartalmazza. Ezen ellátásokra az év első nyolc hónapjában összesen 45,1 milliárd forintot fordítottak. A kiadásokat növelte továbbá, hogy a fogyatékosági támogatásnál és a megváltozott munkaképességűek keresetkiegészítésénél is – a családtámogatásokhoz hasonlóan – a szeptemberi ellátás már augusztusban kifizetésre került, ennek összege 2,7 milliárd forint volt. (Így a jelzett szeptemberi ellátások augusztusi kifizetése összesen 34,5 milliárd forint előrehozását jelentette.) A különféle jogcímen adott térítések 2015. I-VIII. hónapban 16,4 milliárd forintot tettek ki, amely a tavalyi évi teljesítéstől 0,9 milliárd forinttal maradt el. A térítéseken belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel a közgyógyellátásra fordított 11,7 milliárd forint.

6. **A költségvetési szervek kiadásai** 2015. január-augusztus hónapban 2634,4 milliárd forintot tettek ki, amely 1,5%-kal magasabb az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokhoz képest (2595,7 milliárd forint). Az intézmények teljesítéséből 1594,3 milliárd forint a személyi juttatásokra, szociális hozzájárulási adóra és munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg. Ezen időszakban dologi kiadásokra 804,9 milliárd forintot, beruházásokra 135,5 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a felújítások, az ellátottak pénzbeli juttatásai, az egyéb működési és felhalmozási célú kiadások alkották.
7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak** 2015. évi első nyolchavi teljesítése 748,0 milliárd forintot tett ki, amely 7,8%-kal magasabb, mint az előző év azonos időszakában keletkezett összeg (a 2014. évben 693,9 milliárd forint). Ezen időszak teljesítéséből az alábbi nagyobb tételek emelhetők ki: 192,2 milliárd forint kifizetés normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás és tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 73,3 milliárd forint kifizetés az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 50,0 milliárd forint kifizetés az FM „Folyó kiadások és jövedelemtámogatások” törvénysorról, 43,0 milliárd forint kifizetés az NFM

„Közúthálózat fenntartás és működtetés” törvénysorról, 21,2 milliárd forint folyósítása a megváltozott munkaképességűek támogatására, továbbá 14,9 milliárd forint kifizetés a KKM „Beruházás ösztönzési célelőirányzat” törvénysorról.

8. Az év első nyolc hónapjában a **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásaiból** a kedvezményezettek részére összesen 1379,6 milliárd forint összegű kifizetés történt, amely az előirányzat 55%-a. Az eddigi teljesítés 126,3 milliárd forinttal haladta meg a 2014. évi azonos időszak kifizetését. A jelentős, közel 1400 milliárd forintos kifizetés oka, hogy a 2007-2013-as programozási időszak operatív programjai esetében az idei évben be kell fejezni a projekteket, így a fennmaradó teljes támogatási összeget a kedvezményezetteknek még idén el kell költeniük. Az uniós kiadási előirányzatokon belül az NSRK sorai 1215,8 milliárd forintban teljesültek. Az operatív programok közül a Közlekedés Operatív Program (385,4 milliárd forint), valamint a Környezet és Energia Operatív Program (316,2 milliárd forint) teljesítettek a legjobban. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain a 2015. év első nyolc hónapjában 132,5 milliárd forint összegben teljesült kiadás. Az új, 2014–2020-as programozási időszakra elfogadott operatív programok közül a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) esetében megkezdődtek az első előlegkifizetések a kedvezményezettek részére, 2,4 milliárd forint értékben.
9. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-VIII. havi adatok alapján 94,4 milliárd forint került átutalásra a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
10. A **Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** címen az év első nyolc hónapjában összesen 378,2 milliárd forint támogatás került átutalásra, amely majdnem teljes egészében az Egészségbiztosítási Alapot illette meg. Az Egészségbiztosítási Alapnak járulék címen átadott pénzeszköz 249,5 milliárd forintot tett ki, amely kismértékben magasabb a tavalyi év azonos időszakában juttatott összegnél (246,9 milliárd forint). Ez a hozzájárulás a biztosítási jogviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezők (nyugellátásban részesülők, kiskorúak, felsőfokú tanulmányokat folytatók stb.) után fizetett egészségügyi szolgáltatási járulék forrásául szolgál. Az Egészségbiztosítási Alap a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére idén augusztus végéig 108,4 milliárd forint támogatásban részesült, szemben az előző év azonos időszaka 227,2 milliárd forintos költségvetési hozzájárulásával. 2015. január-augusztus hónapban az Egészségbiztosítási Alap kiadásainak támogatására szolgáló pénzeszközátadás 20,0 milliárd forintot tett ki, 53,2 milliárd forinttal elmaradva a tavalyi évi I-VIII. havi összegtől. A fennmaradó részt a társadalombiztosítási alapoknak az igazgatási szerveiknél foglalkoztatottak kompenzációjára, a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásaikra, valamint a Nyugdíjbiztosítási Alap központi hivatali szerve részére, kormányhatározat

alapján, a kormányzati integrációval összefüggésben átutalt költségvetési támogatás tette ki.

11. A **helyi önkormányzatok támogatása** 2015. augusztus végéig összesen 405,4 milliárd forintban teljesült, amely 58,1 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakához viszonyítva. A helyi önkormányzatok 2015. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 656,0 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2014. évi támogatástól mintegy 59,9 milliárd forinttal marad el (ennek döntő részét a segélyezési ellátások járási hivatalokhoz történő áttelepítése okozza). Az augusztus végi jelentősebb tételek a következők:

- a helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása címről 366,3 milliárd forint, ezen belül:
 - = a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása alcímen 103,0 milliárd forint,
 - = a települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatására 108,4 milliárd forint,
 - = a települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatására 133,0 milliárd forint,
 - = a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatására 21,9 milliárd forint;
- a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatására 25,3 milliárd forint, ezen belül:
 - = a működési célú költségvetési támogatás 3,5 milliárd forint,
 - = a felhalmozási célú költségvetési támogatás 12,1 milliárd forint,
 - = az önkormányzati fejezeti tartalék 7,3 milliárd forint,
 - = a vis maior támogatás címről 2,4 milliárd forint;
- a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációjára 6,1 milliárd forint;
- további új jogcímekekre 7,7 milliárd forint

kifizetés történt.

12. A **támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** kiadási tételről a 2015. év első nyolc hónapjában nem történt kifizetés.

13. A **kamatkiadásokra** 2015. I-VIII. hónapjában 800,2 milliárd forintot fordított a költségvetés. A forintban fennálló adósság 574,1 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 497,9 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 65,3 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 226,1 milliárd forinttal terhelve a költségvetést. Ennek nagyobb része (194,1 milliárd forint) a devizakötvények kamatához kapcsolódik. A devizahitelek kamata 32,0 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 7,7%-kal csökkentek.

14. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és pártalapítványok működésének támogatására szolgáló összegeket. A mérlegsorról az év I-VIII. hónapjában 2,9 milliárd forint kifizetés történt.
15. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron augusztus végéig 2,7 milliárd forint kiadás teljesült. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra 1,0 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra 1,7 milliárd forintot fizettek ki.
16. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2015. augusztus végéig 8,2 milliárd forint kiadást jelentett, melyből 5,5 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezési ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. A kazah BTA Bank fizetéseképtelensége miatt érvényesített állami háttérű Mehib-biztosítás esedékes fizetési kötelezettségeként 1,4 milliárd forint kiadás merült fel. A további kifizetések (1,3 milliárd forint) az ún. lakáskezességekhez kötődő kezességek érvényesítéséből, valamint a takarékbetétekből eredő állami kezességek fizetési kötelezettségeiből adódtak. A 2015. évi adatok több mint 30%-kal kedvezőbb képet mutatnak az egy évvel korábbi időszakhoz képest. Összetétele ugyanakkor az egy évvel korábbi adatokhoz hasonló annyiban, hogy továbbra is a kkv-szektorhoz és a lakáskezességekhez köthető a beváltások döntő része.
17. Az **egyéb kiadások** összege augusztus végéig 56,3 milliárd forint volt, mely 33,0 milliárd forinttal maradt el a tavalyi év azonos időszakától. Ennek fő oka, hogy idén január elsejétől megszűnt az ÁKK Zrt. tranzakciósilleték-fizetési kötelezettsége. A kiadásokon belül a legnagyobb tételt az adósságszolgálati járulékos kiadásokra kifizetett 31,0 milliárd forint jelentette. Ezenfelül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként augusztus végéig 13,4 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíjbefizetésekből származnak.
18. A **hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsoron az év első nyolc hónapjában teljesített összeg 207,1 milliárd forint volt, amely az előirányzat 70,1%-a.
19. Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** első nyolchavi összege 117,9 milliárd forint volt, amelynek jelentős tételeit a cégalapítások, illetve tőkeemelések adták (együttesen 40 milliárd forint). További nagyobb összegű kiadást jelentett a társaságok támogatására fordított 18,3 milliárd forint. Az ingatlanberuházások, -vásárlások kiadásai együttesen 24,8 milliárd forintot tettek ki, ezen belül 18,2 milliárd forint a Nemzeti Eszközkezelő ingatlanvásárlásainak, 2,5 milliárd forint a FINA ingatlanfejlesztéseinek fedezetét biztosította. Az ez évi kiadások nagyságrendileg egyeznek az egy évvel korábbival.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-VIII. havi többlete 31,6 milliárd forint lett. Az egyenleg a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 10,7 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 6,5 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 10,2 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 5,1 milliárd forintos többletéből, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 0,9 milliárd forintos hiányából alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-VIII. havi egyenlege az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 21,0 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak az előző év azonos időszakához képest. A bevételek közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából származó bevételei lettek magasabbak.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 33,6 milliárd forinttal teljesültek magasabb összegben. A kiadások közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kiadásai alakultak magasabban az előző év azonos időszakához képest.

III.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK GAZDÁLKODÁSA

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap költségvetése az év első nyolc hónapját többlettel zárta, melynek összege 30,6 milliárd forint. A bevételek 67,2%-át, a kiadások 66,2%-át tették ki az éves előirányzatnak. Tavaly ugyanezt az időszakot az alap 119,5 milliárd forintos többlettel zárta.

2. A bevételek alakulása

Augusztus végén az alap bevételeinek összege 2032,0 milliárd forintot tett ki, az előző év ugyanezen időszakában a bevételek összege 2073,6 milliárd forint volt.

A bevételek legnagyobb részét képező szociális hozzájárulási adóból és járulékokból 2008,9 milliárd forint származott, ami az éves előirányzat 67,1%-a. Az előző évben 2050,6 milliárd forint volt az ezen a jogcímen képződött bevétel. A két időszak összehasonlításánál figyelembe kell venni, hogy 2015. január 1-jétől megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya a társadalombiztosítás két pénzügyi alapja között, így a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése 96,3%-ról 85,46%-ra módosult.

Az egyéb járulékok és hozzájárulások összege 8,9 milliárd forint volt, ami közel megegyezik az egy esztendővel korábbi értékkel. Ebbe a körbe a megállapodás alapján fizetők járulékai és az egyszerűsített foglalkoztatás utáni befizetés tartozik.

A késedelmi pótlék és bírság összege 6,9 milliárd forintot tett ki, ami az éves előirányzat 58,1%-a. A bázisidőszakban a kérdéses bevétel 1,5 milliárd forinttal több volt.

3. A kiadások alakulása

Az év első nyolc hónapjában az alap kiadásainak összege 2001,4 milliárd forint volt, ami az előirányzat időarányos részénél valamivel alacsonyabb (66,2%). Az előző év azonos időszakában a teljesítés 1954,1 milliárd forintot tett ki.

A nyugellátásokra fordított összeg 1991,9 milliárd forintot tett ki, ami az előirányzat 66,2%-ának felel meg. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedés 49,7 milliárd forint volt. A nyugdíjkiadások tartalmazzák a költségvetési törvényben előírt, a 2014. december 31-ig megállapított ellátásokra vonatkozó 1,8%-os mértékű emelés hatását.

A nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek kiadásaira fordított összeg 7,3 milliárd forintot tett ki, ami az éves előirányzat 69,2%-a. 2014 azonos időszakában az erre a célra fordított kiadás szintén 7,3 milliárd forint volt.

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap költségvetése az I-VIII. hónapot mintegy 3,1 milliárd forint szufficittal zárta. Egy évvel korábban az alap költségvetési pozíciója 30,6 milliárd forint többletet mutatott.

2. A bevételek alakulása

Az augusztus végéig befolyt bevételek összege 1287,7 milliárd forintot tett ki. Ez a bevételi főösszeg 67,4%-a, és 1,5 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi értéktől.

A szociális hozzájárulási adó Egészségbiztosítási Alapot megillető része és a járulékok együttes összege 661,3 milliárd forint volt, a teljesítés időarányos közeli (67%). Ezen bevételek az előző év azonos időszakának értékét 43,5%-kal, 200,6 milliárd forinttal haladták meg.

Az egyéb járulékokból és hozzájárulásokból a tárgyalt időszakban 32,1 milliárd forint bevétel keletkezett, amely 2,7 milliárd forinttal haladta meg a bázisidőszak összegét.

Az egészségügyi hozzájárulás címen 117,8 milliárd forint bevételhez jutott az alap, amely 8,5%-kal, 9,2 milliárd forinttal több az előző év azonos időszakához képest.

A bevételek 29,6%-át jelentő 381,5 milliárd forint költségvetési támogatás és térítés az előző évben átadott összeg 62,3%-a. Augusztus végéig a járulék címen átvett pénzeszköz összege 249,5 milliárd forint, a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére átvett összeg 108,4 milliárd forint, míg a tervezett

pénzeszközátvételé 20,0 milliárd forint volt. A fennmaradó részt az egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos hozzájárulás tette ki.

Az egyéb bevételek összege 92,2 milliárd forint volt, amely az előirányzat 71%-a, és 16,6 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának bevételét. Az ide tartozó bevételek közül a baleseti adóból mintegy 20,1 milliárd forint, a népegészségügyi termékadóból 18,3 milliárd forint bevétel származott. A két adónem tekintetében a vizsgált időszak teljesítése összességében 8,2 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi értéknél. Ebben a bevételi csoportban szereplő gyógyszergyártói és -forgalmazói befizetés összege közel 44 milliárd forintot tett ki, amely az előző év azonos időszakát 5,5 milliárd forinttal haladta meg.

3. A kiadások alakulása

Az alap kiadásai az I-VIII. hónapban 1284,6 milliárd forintot tettek ki, amely a kiadási főösszeg 67,2%-a.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 374,3 milliárd forintot fordított, amely a tervezett előirányzat 66,2%-a. A rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások összege 214,3 milliárd forint volt, amely 11,2 milliárd forinttal kevesebb a 2014. év azonos időszakának értékénél. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 74,8 milliárd forintot, táppénzre 49,3 milliárd forintot fordított az alap. Mindkét ellátás esetében a vizsgált időszak teljesítése (a gyermekgondozási díj 6,8 milliárd forinttal, táppénz pedig 6,3 milliárd forinttal) meghaladta az egy évvel korábbi értéket.

A természetbeni ellátások legnagyobb kiadási előirányzatát képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett I-VIII. havi összeg 628,3 milliárd forint, az összehasonlított időszak értéke pedig 624,1 milliárd forint volt. Augusztus végéig a teljesítés az éves előirányzat 66,2%-a.

A gyógyszer-támogatására fordított kiadás 213,3 milliárd forint volt, amely 13,0 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét. Gyógyászati segédeszköz támogatásra augusztus végéig 38,8 milliárd forint kifizetés történt, a bázisidőszakhoz viszonyított többlet 1,8 milliárd forintot tett ki.

Az alapkezelő (OEP) I-VIII. havi működési kiadása 6,5 milliárd forint volt, a teljesítési arány 73,1%. A bázisidőszakban az erre a célra felhasznált összeg közel megegyezik az idei értékkel.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága augusztus végéig 1140,6 milliárd forinttal növekedett, amit három – egymást részben ellensúlyozó – tényező eredményezett. Az első tényező a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás - beleértve a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokat - 1077,4 milliárd forint értékben, ami főként a költségvetés éves hiányát és részben a devizalejáratokat

finanszírozza. A második tényező a deviza-keresztárfolyamok jelentős változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat növelte 404,3 milliárd forint összegben. A harmadik – előbbiekkal ellentétes hatású – tényező a nettó devizalejárat 336,6 milliárd forint értékben. A devizaárfolyam augusztusi szintje csak kismértékben hatott az adósságállomány forintértékének alakulására.

Az előzetes adatok szerint augusztus végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2014		2015		Változás	
	záró	%	augusztus	%	Mrd Ft	százalékpont
Forint	14 612,0	61,2	15 689,5	62,7	1 077,4	1,5
Hitel	623,3	2,6	703,2	2,8	79,9	0,2
Államkötvény	9 989,0	41,8	10 502,1	42,0	513,1	0,2
Lakossági állampapír	2 411,1	10,1	3 105,2	12,4	694,1	2,3
Diszkontkincstárjegy	1 588,6	6,7	1 379,0	5,5	-209,6	-1,2
Deviza	8 957,9	37,5	8 616,7	34,4	-341,2	-3,1
Összesen	23 569,9	98,7	24 306,2	97,1	736,3	-1,6
Egyéb kötelezettségek	311,2	1,3	715,4	2,9	404,3	1,6
Mindösszesen	23 881,1	100,0	25 021,7	100,0	1 140,6	0,0

A **költségvetés forintadóssága** augusztus végéig 1077,4 milliárd forinttal nőtt, és 15 689,5 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban egyrészt a 194,7 milliárd forint értékű, nemzetközi fejlesztési intézetektől projektfinanszírozási célú hitellehívás, másrészt a 22,3 milliárd forint értékű, MÁV-tól történő és az 52,3 milliárd forint értékű, BKV-tól történő forinthitel-átvállalás következtében nőtt, a 189,5 milliárd forint törlesztés következtében csökkent, így összességében 79,9 milliárd forinttal növekedett. A központi költségvetés forinthitel állománya augusztus végén 700,2 milliárd forint értékű külföldi hitelező felé és 3,0 milliárd forint belföldi hitelező felé fennálló hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 59,9%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok** állománya 997,6 milliárd forinttal, 14 986,3 milliárd forintra nőtt augusztus végéig. Mindez a piaci államkötvények állományának 514,8 milliárd forintos és a lakossági állampapírok 694,1 milliárd forintos növekedésének, valamint a diszkontkincstárjegyek állományának 209,6 milliárd forintos csökkenésének, továbbá a nem piaci államkötvények állománya 1,7 milliárd forintos törlesztésének a következménye.

A *lakossági állampapírokon* belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 413,8 milliárd forinttal nőtt, az augusztus végi állomány 1502,8 milliárd forint volt. A féléves kincstárjegy állománya 7,2 milliárd forintos növekedés következtében 36,0 milliárd forintra emelkedett augusztus végére. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek*, valamint az 1 éves *Kincstári Takarékjegy Plusz* együttes

állománya összesen 31,4 milliárd forinttal 386,5 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható *Prémium Magyar Államkötvény* és a *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2015. augusztus végén a 236,7 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 1164,6 milliárd forintot tett ki. A 2013 decemberétől kibocsátott Babakötvényből augusztus végéig 4,9 milliárd forint összegben került sor értékesítésre, így állománya elérte a 15,2 milliárd forintot. Augusztus végén a lakossági állampapírok állománya 3105,2 milliárd forintot tett ki, ami 694,1 milliárd forint növekedést jelent 2014. december vége óta.

A *külföldi befektetők állampapír-állománya* augusztusban 138,9 milliárd forinttal csökkent. A hó végi 4181,0 milliárd forintos állampapír-állomány 692,2 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2014. december végi állománynál. A külföldi állomány 1%-a, 41,7 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 99%-a, 4139,3 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje augusztus végén 5,11 év volt.

A **központi költségvetés devizaadóssága** augusztus végéig 341,2 milliárd forinttal 8616,7 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság belföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 147,8 milliárd forinttal, a MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás következtében 1,1 milliárd forinttal nőtt, a devizaadósság törlesztése ugyanakkor 485,5 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság az árfolyamváltozás következtében 4,6 milliárd forinttal csökkent, és bruttó módon számítva a teljes adósság 34,4%-át tette ki augusztus végén.

A teljes adósság 26,2%-át kitevő **devizakötvények** esetében, figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepedési kötvény 147,8 milliárd forint összegű értékesítését, a 387,0 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést és a 8,9 milliárd forintos árfolyamnyereséget, a devizakötvény-adósság 6545,4 milliárd forintot tett ki augusztus végén, amely a 2014. év végéhez képest 248,2 milliárd forint csökkenést jelent.

A **közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek** – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá a belföldről átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 8,3%-át tették ki augusztus végén. A vizsgált időszak alatt e külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 1,1 milliárd forint MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás, 98,5 milliárd forint törlesztés és 4,4 milliárd forint árfolyamvesztés következtében 93,0 milliárd forinttal csökkent, és 2071,4 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swapműveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezett fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az ezen jogcímen elhelyezésre kerülő betét azt mutatja, hogy a nem euróban kibocsátott devizakötvények értéke mennyivel növekedett volna az államadósságon belül az eurókötvényekhez képest, ha nem lett volna átváltva arra. A nem euró devizakötvények és az azokra

kötött swapok lejáratakor a swapon elért megtakarítást az állam realizálja, mivel a törlesztés az adósság euró értékének megfelelően alakul. Ezt követően a mark-to-market betétnek a lejárt swapra eső részét az állam visszafizeti a partnernek, annak állománya csökken a megtakarítás nagyságával. (A februári dollárkötvény-lejárat hatására 39,7 milliárd forinttal csökkent az MtM állomány.) Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD, illetve a CHF) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. 2015 első nyolc hónapjában az egyéb kötelezettségek állománya 404,3 milliárd forinttal nőtt, és augusztus végén 715,4 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A *diszkontkincstárjegyek augusztusi aukcióin* a havi átlagos fedezettség az előző havi 1,7-ről 2,8-re emelkedett. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 3,3-ről 2,7-re mérséklődött.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó augusztusi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 20 bázisponttal csökkent, és 0,75%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó augusztusi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,72% lett, amely 23 bázisponttal alacsonyabb a júliusi értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 2,15%-ot ért el az utolsó augusztusi aukción, ami 11 bázisponttal meghaladja az utolsó júliusi aukción kialakult átlaghozamot. Az *5 éves kötvény* utolsó augusztusi aukcióján az átlaghozam 2,59%-ot ért el, ami 4 bázisponttal alacsonyabb az utolsó júliusi aukción kialakulthoz képest, a *10 éves kötvény* utolsó augusztusi aukcióján kialakult 3,46%-os átlaghozama megegyezik az utolsó júliusi aukción kialakult átlaghozammal.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve a 3, 6 és 12 hónapos, valamint a 3 és 5 éves lejáraton 16-20 bázisponttal, a 10 és 15 éves lejáraton 9-10 bázisponttal mérséklődött a referenciahozam. A jegybank Monetáris Tanácsa augusztusban az 1,35%-os szinten tartotta a jegybanki alapkamatot.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 16 bázisponttal 0,72%-ra, a 6 hónapos hozam 20 bázisponttal 0,68%-ra, a 12 hónapos hozam 17 bázisponttal 0,70%-ra mérséklődött. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 16 bázisponttal 2,06%-ra emelkedett, az 5 éves hozam 18 bázisponttal 2,66%-ra, a 10 éves hozam 10 bázisponttal 3,64%-ra, a 15 éves hozam 9 bázisponttal 3,89%-ra csökkent.

